

Nr 213.

Godkänd av första kammaren den 29 april 1939.

Godkänd av andra kammaren den 29 april 1939.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anställningsförhållandena för biträdande lärare vid folkskolor och lärare vid mindre folkskolor jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 109.)

T i l l K o n u n g e n.

I en den 24 februari 1939 dagteknad proposition (nr 100) har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen, att riksdagen måtte förklara sig intet hava att erinra mot att anställningsförhållandena för biträdande lärare vid folkskolor och lärare vid mindre folkskolor regleras i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordat.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft de två likalydande motionerna I: 34 och II: 71, vari hemställts, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att efter prövning i varje särskilt fall å ledig lärartjänst vid folkskoleväsendet placera lärare, som med anställning tills vidare innehaft tjänst såsom biträdande lärare vid folkskola, lärare vid mindre folkskola eller lärare vid skyddshem men blivit entledigad på grund av att tjänsten indragits.

Såsom departementschefen erinrat, torde anledningen till att biträdande lärare vid folkskolor och lärare vid mindre folkskolor icke tidigare ansetts kunna beredas ordinarie anställning i huvudsak hava varit den, att man icke genom en dylik anordning velat försvåra möjligheterna för skoldistriktet att vidtaga sådana organisatoriska förbättringar inom folkskoleväsendet, som kunna ernås genom avveckling av de mindre folkskolorna och genom att ersätta biträdande lärarna med folkskollärare. Sedan bestämmelser numera i samband med 1937 års lönereglering för lärare vid folkskoleväsendet utfärdats, som möjliggöra förflyttning av lärare jämväl från ett skoldistrikt till ett annat, så snart sådant erfordras för indragning av övertalig lärartjänst, synas hinder icke längre böra resas mot att bereda ordinarie eller extra ordinarie anställning åt biträdande lärare och lärare vid mindre folkskolor. Riksdagen har därför icke funnit anledning till erinran mot att anställningsförhållandena för ifrågavarande lärare regleras i överensstämmelse med vad departementschefen i ovannämnda statsrådsprotokoll förordat. Jämväl de övergångsanordningar, som innefattas i departementschefens förslag, finner riksdagen sig kunna godkänna.

Sedan anställningsförhållandena för biträdande lärare och lärare vid mindre folkskolor reglerats på sätt riksdagen sålunda godkänt, synas dessa lärare

bliva helt skyddade mot eventualiteten att entledigas till följd av indragning av överflödiga lärartjänster, något som hittills kunnat inträffa, om än mera undantagsvis. Av nämnda orsak entledigade lärare hava visserligen haft möjlighet att vid tillsättandet av lediga lärartjänster konkurrera med andra sökande, men av olika anledningar, bland annat givetvis det under senare år rådande överflödet på lärare med småskollärarkompetens, finnas dock, såsom i motionerna påpekats, ett — låt vara relativt ringa — antal dylika lärare, vilka icke haft möjlighet att vinna försörjning på lärarbanan. I nämnda motioner har nu föreslagits bemyndigande för Kungl. Maj:t att efter prövning i varje särskilt fall å ledig lärartjänst vid folkskoleväsendet placera dylika lärare. Därigenom skulle den Kungl. Maj:t tillkommande befogenhet, varom ovan erinrats, att förflytta övertaliga, i tjänst varande lärare, vinna en analog tillämpning beträffande lärare, som av skolorganisatoriska skäl redan blivit entledigad.

Riksdagen har icke kunnat undgå att finna de av motionärerna anförda synpunkterna förtjänta beaktande. Det synes riksdagen vara en naturlig konsekvens av förslaget om beredande av en fullt tryggad rättslig ställning åt biträdande lärare och lärare vid mindre folkskolor, som innehava förordnande tills vidare, att en motsvarande förmån beredes de lärare, som till följd av skolväsendets omorganisation förlorat sin anställning, men som, därest de kvarstått i tjänst, skulle hava blivit delaktiga av nämnda rättsskydd. Riksdagen utgår ifrån att Kungl. Maj:t upptager vad sålunda anförts till omprövning och utfärdar de föreskrifter i ämnet, som må befinnas erforderliga. Därvid torde även böra övervägas, huruvida icke föreskrifter av nämnda slag böra omfatta jämväl lärare vid skyddshemsväsendet, vilka vid statens övertagande av detsamma blivit utan anställning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen meddela, att riksdagen icke haft något att erinra mot att anställningsförhållandena för biträdande lärare vid folkskolor och lärare vid mindre folkskolor regleras i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ekklesiastikärenden för den 24 februari 1939 förordat.

Stockholm den 29 april 1939.

Med undersätlig vördnad.
